

OD KOMITETU REDAKCYJNEGO

Kontestowanie *historii literatury*, stanowiące autoidentyfikacyjną sygnaturę „nowoczesnej” humanistyki w domenie literaturoznawstwa i wpływające z poznanaukowych na ogół motywacji, spektakularnych efektów dotąd nie przyniosło – historia literatury tudzież innych sztuk prosperuje nie najgorzej, z czego prezentowany zeszyt „Roczników Humanistycznych” korzysta i czemu zarazem daje, choćby uboczne i wyrywkowe, poświadczenie.

Jak sugeruje formuła tytułowa, główny materiałowo-tematyczny układ odniesienia wyznacza syzygia oświecenia i romantyzmu, uwikłana, nie tylko na gruncie kultury polskiej, w opozycję między optyką przełomu a perspektywą historycznokulturowego *continuum*. Toteż w zeszycie znalazły się rozprawy odnoszące się bezpośrednio do fazy pomiędzy prądami estetycznymi dojrzałego oświecenia a samoświadomym romantyzmem, jedna zorientowana bardziej teoretycznie, dotycząca samego terminu *preromantyzm* (Paweł Pluta, *Dlaczego preromantyzm? Literatura przełomu XVIII i XIX stulecia w terminologii historyka literatury*), druga skupiona na pojedynczym dziele operowym, niemniej również zmierzająca do pojęciowych uogólnień (Alina Borkowska-Rychlewska, „Zamek na Czorsztynie” Karola Kurpińskiego – *romantyczność in statu nascendi?*).

Niezależnie od autonomicznej wartości merytorycznej, w tradycję swobodnej akademickiej wymiany – i konfrontacji – poglądów wpisują się dwa kolejne teksty: pierwszy życzliwie i konstruktywnie analizujący recepcję „krytyki feministycznej” w badaniach nad polskim oświeceniem (Danuta Kowalewska, *Wypełnianie szczyliny? O perspektywie feministycznej w refleksji literaturoznawczej nad polskim oświeceniem*), drugi będący wyrazem metodologicznego – i społecznego – tradycjonalizmu (Grzegorz Zając, *Oświeconych nie trzeba oświecać... Refleksje o szkole, powadze czytania i szaleństwie ideologii*).

Należyta reprezentację w prezentowanym zeszycie uzyskały studia nad piśmiennictwem romantycznym. I tak powieść Jana Czyńskiego dała asumpt do rosyjskiego spojrzenia na przemiany literackiego obrazu Rosjan (Natalia Filatova, *Wizerunek Rosji w powieści Jana Czyńskiego „Cesarzewicz Konstanty i Joanna Grudzińska, czyli Jakubini polscy”*: problem ewolucji stereotypów romantycznych). Mocno zaznaczyła się zwłaszcza obecność Mickiewicza – jego pisarstwa dotyczą aż trzy artykuły, wszystkie poświęcone dziełom późnym i wszystkie zorientowane na ujęcie historyczno-porównawcze. Pierwszy sugeruje nieoczekiwaną zgodność między rokokową estetyką a romantyczną poetyką tajemnicy (Ewa Szczegliacka-Pawłowska, *Wyrafinowany koncept. O miejscu [„Królowny Lali”] Adama Mickiewicza w historii literatury*); drugi ukazuje echo humanistycznego konceptu mitologicznej monogenezy w prelekcjach paryskich i *Pierwszych wiekach historii polskiej* (Dariusz Seweryn, *Prisca theologia Mickiewicza*); trzeci filologicznie dowodzi powinowactw lozańskigo wiersza z językową tradycją hiszpańskiej mistyki (Małgorzata Burta, *O jedwabnej stronie wiersza [„Snuć miłość...”] Adama Mickiewicza*).

Uzupełnienie prezentacji badań prowadzonych w trybie komparatystyki historycznej stanowią prace z dziedziny komparatystyki intersemiotycznej, dające wgląd w dynamicznie rozwijające się także w Polsce badania operologiczne. Oprócz wspomnianego artykułu o operze Kurpińskiego, w prezentowanym zeszycie znalazła się zatem rozprawa poświęcona *Koronacji Poppei* w wersjach Busenello i Monteverdiego (Iwona Puchalska, *Poezja, muzyka i sumienie. O Lukanie w Koronacji Poppei Giovanniego Francesco Busenello i Claudio Monteverdiego*).

Dariusz Seweryn